

Sanctie noch bom toomt Iran in

Doe als Iraniërs om het machtige Iran in te dammen. Bundel subtiel de tegenkracht.

» Leo Kwartan

Een gevoel van déjà vu: de Iraanse president Ahmadinejad die meent dat Israël van de kaart moet verdwijnen en de Iraanse regering die vijftien Britse marinemen- sen op dubieuze gronden arresteert en vernedert voor de camera's. Het deed me denken aan Saddam Hoessein die zeventien jaar geleden de wereld schokte met zijn dreigement dat de chemische wapens van Irak 'de helft van de zionistische entiteit' konden verwoesten en die op even dubieuze gronden een Britse journalist van Iraanse afkomst als spion liet ophangen.

Deze incidenten, met berichten over de nucleaire ambities van Irak en de invasie van Koeweit een halfjaar later, luidden de politieke ondergang van Saddam in. Op het moment dat de journalist Farhad Bazoft werd opgehangen was Saddam nog een westerse bondgenoot. Irak werd beschouwd als een nuttig bolwerk tegen de militante sja van de Islamitische Republiek Iran. Maar Saddam verspeelde met zijn spierballenvertoon binnen maanden alle krediet dat hij in jaren had opgebouwd.

De Iraniërs zijn veel slimmer. Ze hingen de vijftien Britten niet op maar lieten hen gaan, na hen in een slechtzittend Iraans kostuum te hebben gehesen, met de complimenten van de moellahs. Maar terwijl ze thuis warm werden onthaald, maakte een aanval door een sjiitische militie gelieerd aan Iran in Basra een einde aan het leven van vier Britse militairen. Hoewel het bewijs van betrokkenheid van de Iraniërs (nog) niet geleverd is, past de aanval in hun agitatiepolitiek jegens de buitenlandse troepen in Irak.

De gijzelingscrisis werd van a tot z door Teheran georkestreerd. Hun bood-

ILLUSTRATIE: HEIN DE KORT

schap aan de Britten, en het Westen, luidt: 'We kunnen constructief zijn, zolang je ons respecteert. Anders maken we jullie het leven tot een hel.' Het is eerder gezegd: Iran is de grote overwinnaar van de invasie van Irak in 2003. De poorten voor verspreiding van de Iraanse invloed gingen wijd open. Het Westen ziet zich de komende jaren geconfronteerd met een tegenstander die veel leper en effectiever is dan Saddam.

De Iraanse invloedssfeer strekt zich nu uit van Teheran, via de sjiieten in Irak en de bondgenoten in Syrië, tot de zuidelijke wijken van Beiroet, waar de machtige sjiitische Hezbollah-beweging heerst. En zelfs tot in Palestina, waar Hamas steun ontvangt uit Iran, met dank aan het Westen, dat in 2006 besloot de democratisch gekozen Palestijnse regering te boycotten. Intussen wuiven de zelfverzekerde Iraniërs internationale kritiek op hun nucleaire ambities achteloos weg.

Ze tonen zich niet echt bezorgd om de slappe VN-sancties. Ook niet om militaire dreigementen uit Washington die te sporadisch zijn om serieus te nemen. Waarom zouden ze? De VS beseffen dat

succes in Irak — of schadebeperking — vooral afhangt van de opstelling van Iran. Wil het Westen Iran aanpakken, dan moet het afstappen van de botte methoden waarmee het Saddam jarenlang in bedwang hield. Sancties noch bommen zullen Iran intomen. Bij de moellahs is een subtielere aanpak nodig.

Les één: doe zoals Iraniërs doen. Onderhandel met een glimlach maar hou een mes gereed onder tafel. En laat anderen het vuile werk opknappen. Een goede optie is om Saudi-Arabië, een westerse bondgenoot en rivaal van Iran in de Golf, aan te sporen tot een tijdelijke, maar drastische verhoging van zijn toch al omvangrijke olieproductie. Het kan dat doen, omdat de Saudische olie-industrie veel flexibeler is dan die van Iran. De Iraniërs, die altijd voorstanders van productiebeperking zijn geweest, zouden de lagere olieprijs snel in hun portemonnee voelen. En ach, dat onderhandelt zoveel gemakkelijker.

Les twee: week bondgenoten los uit de pro-Iraanse alliantie. De meest voor de hand liggende kandidaat is Syrië, een

land waarvan de leiders politiek cynisme tot hoogste kunstvorm hebben verheven. De Syrisch-Iraanse alliantie is solide verankerd in hun beider afkeer van de Amerikaanse invloed in het Midden-Oosten. De prijs aan de Syriërs zal daarom hoog zijn, namelijk teruggave door Israël van de in 1967 veroverde Golan. Het Westen zal Israël duidelijk moeten maken dat het de hoogste tijd is de Golan te offeren voor een vredesverdrag met Syrië.

In ruil daarvoor zullen de Syriërs niet alleen Iran en Hezbollah moeten laten vallen, maar ook de Hamas-leiders die in Damascus wonen uitwijzen, of 'zelfmoord' laten plegen. Dat laatste is nog een punt van onderhandeling. Feit is dat de containment van Iran via Jeruzalem loopt. Een Israëlisch-Syrische vrede maakt de weg vrij voor normale relaties tussen Israël en de soennitische Arabische staten; ongemakkelijke bondgenoten misschien, maar dat went snel als zich binnen enkele jaren de Iraanse atoombom aandient.

Leo Kwartan is arabist en werkzaam als consultant voor ondernemingen die opereren in het Midden-Oosten. E-mail: leo.kwartan@wxs.nl.

Hoe Teheran te temmen

- Spoor Iraanse vijand Saudi-Arabië aan om meer olie te produceren
- Teheran voelt dat in zijn beurs
- Vorm een soennitisch verbond door Syrië los te weken van Iran
- Israël moet Golan daarvoor opgeven

